

Чинтуловъ като учителъ има високо съзнание за своя общественъ и граждански дългъ. Той знае, че напредъкътъ на единъ народъ се дължи на усилията на редица личности и поколѣния, че за изваждането на едно народно дѣло на добъръ край трѣбва любовь, съгласие, единение и за тѣхъ говори той на годишния актъ на сливенскитѣ училища, Петровдень, 29 юний 1873 год., въ една блѣскава и съдържателна речъ: „... всичко, щото челоувѣчеството е извършило за своето благоденствие, си има основанието въ любовта и съгласието“ . . . Дѣлото на България не е завършено съ разрешението на църковния въпросъ. Любовта и съгласието сега сж още по-необходими, вече за друго дѣло, безспорно — дѣлото на свободата. И Чинтуловъ продължава: „ . . . Да! само една народна любовь, само едно твърдо и постоянно съгласие и единодушие има тѣзи могуществена сила, щото народътъ ни да си остане непокътнатъ и неповрѣденъ въ цѣлостта си“ . . . „нека тѣзи думы ся запечататъ съ неизгладими букви въ сърдцата на всѣкиго Българина и Българка; нека отъ тѣхъ, като отъ единъ вѣренъ пѣстунъ (ръководитель) и наставникъ водимъ всичкитѣ предприятия и ний ще видимъ, както ся увѣрихме и отъ вървежътъ на църковныйтъ въпросъ, че и самытъ врата адови нѣма да ни преодолѣятъ“ .

Краятъ на робството, посрѣщане на руситѣ и смъртъ. — Къмъ края на робството наставатъ размирни и тревожни дни. Презъ 1876—1877 год., поради Априлското възстание и руско-турската война, турскитѣ жестокости се увеличаватъ. Озвѣрени, турцитѣ подлагатъ на изтрѣбление будното българско население и върху издигнатитѣ бесилки издѣхватъ маса интеллигентни младежи-революционери. „До триста души е имало избесени само въ Сливенъ, отъ които 36 били обесени въ единъ день, покачени по портитѣ и по дърветата изъ една улица, презъ която трѣбвало да мине Фазлж паша тържествено“. Покрай преживѣнитѣ ужаси, идва бѣгството на сливенци въ Балкана, посрѣдъ люта зима, кждето се крили три дни и три ноци гладни, голи и боси. „Но когато започна да се гонятъ учителитѣ отъ миналото правителство, и когато станахж всѣмъ известнитѣ приключения, когато сж принудихмы да бѣгамы по снѣговетѣ и да се криемъ изъ пещеритѣ, — и тѣй вече естествено слабото ми зрѣние до толкова ся повреди, щото мя докара въ положеніе да не мога да предприема никаква работж“ .

Изпиталъ ужаситѣ на последнитѣ робски години, Чинтуловъ посрѣща освобождението съ неописуемъ възторгъ. И, въпрѣки раз-